

Aitoustodistuksista ja aidan vierestä
Kolumni Antiikki & Keräily-lehdessä 5/2006

Toiset meistä keräilijöistä ovat kovin huumaantuneita aitoustodistuksiin ja certificaatteihin, joita rahojen ja mitalien mukana toisinaan ostamme. Useasti ei tulla ajatelleeksi, että se on vain pala paperia, joka kulkee tai on kulkematta itse kohteen mukana. Viime vuosina niiden valtaisa määrä ja informaatioltaan vaihtelevan sekalainen laatu varsinkin Rahapaja Monetan massiivimarkkinoinnin myötä on synnyttänyt jo oman keräilyn haaransa. Tunnen jokusia keräilijöitä, joiden hallussa on mappikaupalla kyseisen yrityksen mainosmateriaalia mukaan luettuna ohessakin kuvatulnaisia todistuksia.

Kotimaiset juhlarahat on niiden valmistaja Rahapaja ja vuodesta 1993 Rahapaja Oy varustanut erilaisilla todistuksilla ainakin vuoden 1971 Paasikivestä alkaen. Proof-laadun tultua käyttöön 1991 Ahvenanmaan 100mk lantin yhteydessä on myös eri laatujen bu ja proof osalta toisinaan kerrottu asetuksen mukaiset maksimilyöntimäärät. Osakkuusyhtiö Oy Nordic Moneta Ab /Rahapaja Moneta on tietoisesti kasvattanut aitoustodistusten merkitystä markkinointivälineenä. Ottaessaan myyntiin jonkun aikanaan esimerkiksi emoyhtiönsä Rahapajan pankkien kautta myymän juhlarahan se pakataan eri tavalla ja sitä varten valmistetaan uusi todistus.

On tapahtunut, että tarkoitushakuisesti painotetaan tai toisinaan jätetään ilmoittamatta jokin tekninen tieto. Seuraavan kerran samaa rahaa koskevassa markkinoinnissa on saatettu laatia uusi todistus, jossa löytyy epätarkkuuksia alkuperäiseen koti- tai ulkomaiseen rahan julkaisijan antamaan todistukseen nähden. Kuriositeettina on syytä mainita, että yleinen, kansainvälinen käytäntö jalometalliesineiden, myös rahojen osalta, on ilmoittaa metallipitoisuudet promillemäärin. Viimeaikoina lisääntynyt tapa on ”Aitoa 92,5% hopeaa!” – ikään kuin muunlaista hopeaa kannattaisi mainostaa; kysehän on 925 tuhannesosasta hopeaa eli ns. sterling-hopeasta.

Alkumatkasta Monetan todistuksissa ja mainoskirjeissä oli allekirjoittajana Rahapaja Oy:n myyntipäällikkö Pekka Kärkinen. Kolmisen vuotta sitten osakkuusyhtiön uudeksi maajohtajaksi nimetty Riitta Kivistö sai nimensä tilalle. Osassa näitä todistuksia ja joissain julkaistuista rahoissa on juokseva numerointi mutta se ei lopultakaan merkitse yhtään mitään. Mitään rekisteriä numeroiden selvittämiseksi ei olle olemassa. Alkuperäisiäkin todistuksia on käytännössä usein

painettu reilusti enemmän kuin rahoja lyöty syystä, että toisinaan asetuksen antamaa maksimilyöntimäärää lantteja ei jostain syystä valmisteta. On myös tavattu kiusallisia painovirheitä, esimerkiksi Sibelius 1999 -rahan lappusen ruotsinkielisessä tekstissä. Sinänsä absurdi virhe oli Monetan väite kuvan kera suomalaisesta 20 markan kultarahasta vuodelta 1812 – heittoa oli vain sadalla vuodella!

Alkuperäisissä, pienikokoisissa lappusissa on Raimo Makkosen tultua vuodesta 1987 ensin liikelaitoksen johtajaksi ja sittemmin yhtiön toimitusjohtajaksi ollut aina hänen nimikirjoituksensa painettuna. Erikoisempia pieniä erä on markkinamielessä kirjailtu esimerkiksi ensimmäisen suomalaisen kultaeron yhteydessä. Ensimmäiset sata numeroitua kolikkoa arvottiin ja numerot 201-300 myytiin Moneta Shopissa. Näistä ensimmäisessä 25 todistuksessa oli sekä Makkosen, että silloisen valtiovarainministeri Sauli Niinistön omakätiset allekirjoitukset ja ehkä vielä muutama kymmenen, joissa vain Makkosen nimi. Suurimpaan osaan todistuksista se oli painettu. Varsinaista johdonmukaisuutta ei näissäkään ole ollut määrissä tai jakelussa. Toiminta on enemmän perustunut tilanteen mukaiseen päätökseen ja vahvaan käsitykseen allekirjoitettujen todistusten tuomaan lisäarvoon rahalle.

Lopultakin on hyvä muistaa, että kaikkien virallisten juhlarahojen osalta tekniset tiedot on tarkistettavissa useista, kansainvälisistä julkaisuista ja tänä päivänä myös internetistä ja siinä mielessä esimerkkieni mukaiset tai muut paperiset todistukset ovat käytännössä tarpeettomia. Ainoa virallinen totuus on tekniset tiedot ilmoittava rahakohtainen juridinen asetukset ja sen mahdolliset täydennykset. Numismaattisten kokoelmien lisänä todistukset ovat kuitenkin paikkansa ansaitseva osa.

Jukka-Pekka Lehtiö

<http://www.coin.fi>